

Odešla Jana Musilová

Vážené kolegyně, vážení kolegové,
brzy po začátku nového roku nás bohužel zasáhla velmi smutná zpráva. V pondělí 29. ledna 2018 zemřela paní doc. MUDr. Jana Musilová, DrSc., dlouholetá vědecká sekretářka České internistické společnosti, vynikající internistka, skvělá kolegyně a pedagožka.

Jana Musilová se narodila 2. září 1944 v Praze a její matkou byla naše přední radioložka doc. Málková.

Fakultu všeobecného lékařství Univerzity Karlovy absolvovala v roce 1967 a v témže roce nastoupila na III. interní kliniku Fakultní nemocnice 2 s poliklinikou na Karlově náměstí. V roce 1971 složila I. atestaci z vnitřního lékařství a posléze v roce 1975 atestaci II. K těmto atestacím přidala v roce 1975 ještě atestaci z klinické genetiky. V roce 1971 obhájila kandidátskou a v roce 1996 doktorskou disertační práci. Docentkou pro obor vnitřní nemoci byla jmenována v roce 1990.

Janu Musilovou jsem poprvé potkal za svých studií na lékařské fakultě, ale osobně jsem jí více poznal až v říjnu roku 1989, když jsem nastoupil na III. interní kliniku a byl jsem zařazen na oddělení D1, které tehdy vedla. Vzhledem k politicky turbulentnímu období mě kromě medicínských kvalit zaujala také svými vyhraněnými morálními a politickými postoji, které zastávala celý život, jak před listopadem roku 1989, tak i po něm a jasně se vyhraňovala proti těm, kteří jejím představám a nárokům neodpovídali.

Vraťme se ale k medicíně. Jana Musilová byla jedním z nejvšestrannějších internistů, které jsem poznal. Rozsah jejích znalostí byl neuvěřitelný a zabíral prakticky celou internu s přesahy do příbuzných oborů. Tyto znalosti pak uměla prakticky aplikovat na konkrétní pacienty. Byla neuvěřitelně pilná a pracovitá, do detailů znala všechny pacienty na oddělení. Nám sekundářům tak často připravovala horké chvíle, když se nás na vizi-
tách ptala na údaje o pacientech a jejich výsledky. Když jsme tápali, nebo řekli něco špatně, ihned nás opravila. Neměli jsme šanci. Ona opravdu do detailu znala všechny pacienty na oddělení. Pokud někdo něco nevěděl, nestačil, nebo nejevil o obor či pacienty zájem, dala mu to jasně najevo. Děni na oddělení často trefně, vtípně a často i pro „postižené“ tvrdě glosovala a některé její výroky se staly kultovními a dodnes jsou na klinice citovány. Tato její náročnost a důslednost měla své velké výhody. Koho medicína zajímala a snažil se jí naučit, pro toho byla práce pod Janiným vedením inspirací a nedocenitelnou školou, byť někdy i poněkud náročnější. Pro můj vývoj v profesi internisty byla zcela klíčovou osobou a jsem jí a vždy budu za to velmi vděčný.

Kvality a schopnosti Jany Musilové ocenila naše internistická obec tím, že jí opakovaně zvolila do výboru České internistické společnosti (ČIS) České lékařské společnosti J. E. Purkyně. V letech 1991–2002 vykonávala funkci vědecké sekretářky. Pro internistickou společnost odvedla velmi mnoho nesmírně přínosné práce a byla pro její činnost důležitým článkem. Obec internistů si jí velmi vážila a oceňovala její práci. Za její zásluhy jí bylo v roce 1998 uděleno čestné členství v ČIS v roce 2014, u příležitosti jejích 70. narozenin, jí bylo uděleno čestné členství v České lékařské společnosti J. E. Purkyně.

I když obdivuhodným způsobem ovládla celou interní medicínu, přece jen jí některé oblasti byly bližší. Na tomto místě bych rád zdůraznil endokrinologii. Endokrinologických pacientů měla ve své ambulanci celou řadu s širokým spektrem diagnóz. Komplexně se, kromě jiných diagnóz, věnovala pacientům s feochromocytomy. Vždy nám vštěpovala jejich nebezpečnost, nutnost centralizovat péči a také se účastnit operací. Účastnila se prakticky všech operací pacientů trpících feochromocytomy a dohlížela na jejich zajištění a průběh a nás tehdy mladé brala s sebou. Byla to pro mě velká zkušenost, a když člověk na vlastní oči vidí dramatické poruchy srdečního rytmu a často enormní kolísání tlaku peroperačně, po celý další život to nezapomene a dá mu to mnohem více, než když si o tom jen přečte v učebnicích.

Kromě interny a endokrinologie se Jana Musilová věnovala i genetice, zejména klinické cytogenetice, a to po stránce klinické i vědecké, a její aplikaci zejména u hematologických onemocnění, myelodysplastického syndromu a myeloproliferací. Ve své ambulanci pak kromě všeobecně interních a endokrinologických pacientů pečovala o pacienty s gonadálními dysgenezemi, především Turnerovým a Klinefelterovým syndromem.

Jana s manželem a synem ráda jezdila o víkendech a o dovolené na chalupu v Černovicích, která se stala jejím druhým domovem. Kromě chalupy v Černovicích zrekonstruovali starý mlýn na útulný penzion, ve kterém se také konalo několik malých internistických akcí. Když se v roce 1997 v Černovicích uvolnilo místo praktické lékařky, Jana Musilová přešla ze III. interní kliniky právě na toto místo. Jako praktická lékařka kromě Černovic také ordinovala v sousedních vesnicích, ve Chválkově, v Dobešově a v Mnichu. Pro III. interní kliniku se jednalo o významnou ztrátu, obyvatelé Černovic a okolí ale naopak získali pravděpodobně nej kvalifikovanější praktickou lékařku. Myslím, že zpočátku na ní někteří pacienti hleděli s nedůvěrou, když jim s důsledností a přímostí sobě vlastní vysazovala jejich oblíbené, ale často sporně účinné léky a medikaci měnila za racionální. Postupem času však rozpoznali, že je vynikající lékařkou a těšila se velké důvěře a oblibě.

Všechny, kteří jsme Janu Musilovou znali, nás nečekaná zpráva o jejím úmrtí bolestně zasáhla. V Janě nenahradi-
telně ztrácíme neuvěřitelně vzdělanou internistku, vynika-

jící pedagožku a především přímou, upřímnou a spravedlivou kolegyni, učitelku, kamarádku, ojedinělého člověka.

Jano, za vše moc děkujeme a nikdy na Tebe nezapomeneme

Michal Kršek

prof. MUDr. Michal Kršek, CSc.

✉ michal.krsek@fnkv.cz

II. interní klinika 3. LF UK a FN Královské Vinohrady, Praha
www.fnkv.cz

Doručeno do redakce 20. 2. 2018

Za profesorem Romanem Čerbákem

Dne 4. března 2018 odešel vzácný člověk, skvělý učitel, obětavý lékař pan profesor Roman Čerbák, který se velmi zasloužil o kardiologii, a zvláště o její intervenční část. Nebyl jenom významným odborníkem na poli medicíny, ale také všestranným, vpravdě renesančním člověkem, který měl všestranné zájmy, byl optimista a svůj pozitivní vliv šířil i ve svém okolí.

Profesor MUDr. Roman Čerbák, CSc., FESC, se narodil 19. října 1933 v Ostravě. Brzy se však přestěhoval do Brna, v němž setrval až do konce svého života. Studoval na gymnáziu v Králově Poli, na kterém v roce 1952 maturoval. V letech 1952–1958 pak studoval na lékařské fakultě Masarykovy univerzity (tehdy Univerzity J. E. Purkyně) v Brně. Po promoci nastoupil do nemocnice ve Svitavách na Českomoravské vrchovině, ve které pracoval na všech odděleních, ale i na pracovištích praktických a závodních lékařů. V roce 1963 přichází na základě konkurzního řízení na Interní kliniku (dnes I. interní kliniku) lékařské fakulty UJEP a FN sP u sv. Anny na Pekařské ulici v Brně. Na tomto pracoval pod vedením prof. M. Štefky staršího. V roce 1967 byl jmenován odborným asistentem a stal se interním konziliářem na I. chirurgické klinice a zde začal jako jeden z prvních se srdečními katetrizacemi. V roce 1977 přechází na nově zřízené Kardiologické oddělení, nyní Centrum kardiologické a transplantační chirurgie (CKTCH), na kterém založil katetrizační laboratoř a vtiskl jí svůj osobitý charakter.

Atestaci I. stupně z vnitřního lékařství složil v Hradci Králové v roce 1961, atestaci II. stupně z vnitřního lékařství pak v roce 1964 a atestaci z kardiologie v roce 1969 u prof. F. Herlese. V roce 1973 napsal kandidátskou práci na téma Hydrodynamické čerpadlo v asistující cirkulaci. Mohl ji však obhájit až v roce 1976 s upozorněním tehdejšího děkana lékařské fakulty, že s dalším zvyšováním vědecké hodnoty se nepočítá. Teprve v roce 1989 mohl MUDr. Roman Čerbák, CSc., pokračovat v dalším vědecko-pedagogickém růstu. V roce 1990 obhájí habilitační práci na téma Funkce levé komory srdeční u chlopenních vad a ischemické choroby srdeční, v roce 1994 byl jmenován profesorem v oboru vnitřního lékařství a od roku 2004 byl emeritním profesorem lékařské fakulty Masarykovy univerzity v Brně.

Prof. R. Čerbák se zabýval nejen invazivní kardiologií, musel také obsáhnout

celý obor kardiologie na CKTCH. Hlavními odbornými zájmy byly kardiologická diagnostika, chlopenní srdeční vady a jejich indikace k operaci a funkce levé komory srdeční. Jeho nesmrtelné výroky jako: „Nad těsnou aortální stenózou nesmí zapadnout slunce“ nebo „Z omylu o nízké prevalenci chlopenních vad v současnosti vyplývá i první chyba. Lékař podle svého mylného názoru o málo frekventním chlopenním onemocnění na vadu nemyslí a svůj postup zaměří od začátku špatným směrem“ – jsou dodnes citovány.

Je autorem nebo spoluautorem asi 150 odborných publikací v domácím i zahraničním tisku, přednesl více než 200 přednášek doma i v zahraničí, je spoluautorem 3 monografií.

V roce 1990 byl zvolen do výboru České kardiologické společnosti (ČKS) a v letech 1995–1999 byl jejím předsedou. Byl jedním ze zakladatelů pracovní skupiny Invazivní kardiologie v roce 1979 a v roce 1998 jedním ze zakladatelů pracovní skupiny Chlopenní vrozené srdeční vady v dospělosti. V roce 1993 byl zvolen předsedou okresního shromáždění České lékařské komory (ČLK) v Brně-městě a v roce 1996 jejím místopředsedou. V České lékařské komoře pracoval intenzivně jako garant zastoupení ČKS.

Prof. R. Čerbák byl českým zástupcem v Euro Heart Survey, a je to především jeho zásluha, že v této prestižní činnosti patříme k nejlépe hodnoceným zemím v Evropě. Nelze opomenout ani významné ocenění práce prof. R. Čerbáka Českou kardiologickou společností v roce 2012, v němž mu byla udělena prestižní Libenského medaile. V roce 2014 mu byl udělen prestižní titul České lékařské komory Rytíř českého lékařského stavu.

V osobě prof. R. Čerbáka ztrácí česká kardiologická obec vzácnou osobnost, skvělého učitele a mentora, ale hlavně úžasného člověka, který se nesmazatelně zapsal jak do jejího života, tak do života České lékařské komory.

Pane profesore, děkujeme jménem všech nejen brněnských, ale také československých kardiologů za vše, co jsi nás naučil, co jsi pro kardiologii vykonal, a věř, že nezapomeneme. Čest Tvé památce!

Tvoji žáci a přátelé

Jiří Vítovec a Jindřich Špinar

prof. MUD. Jiří Vítovec, CSc., FESC

✉ jiri.vitovec@fnusa.cz

I. interní kardiologická klinika LF MU a FN u sv. Anny v Brně
www.fnusa.cz

Doručeno do redakce 7. 3. 2018